

Slovenski dom

Stev. 204

U Ljubljani, v ponedeljek, 7. septembra 1936

Leto 1.

Najstrašnejša doba šanske državljanske vojne se bliža šele sedaj - Izjave katalonskih anarchistov

V Španiji ni državljanske vojne, marveč socialna revolucija

Barcelona, 7. septembra, o. Katalonska anarchistična zveza, ki je dejanski gospodar v Barceloni in po vsej Kataloniji, je sinoči po barcelonski oddajni poslaji poslala zahtevo francoski vlad, naj Francija takoj pošlje španski ljudski fronti orožje. Napačno je stališče, katerega pod vplivom fašističnih agitatorjev zvezema Evropo o španskih dogodkov, češ, da gre Španiji za državljansko vojno. V Španiji ni državljanske vojne, marveč socialna revolucija. Zato morajo vsi pošteni ljudje to revolucijo podpirati z vsemi sredstvi, da se revolucionarjem posreči zlomili uporniško gibanje. Za uspehl socialne revolucije v Španiji je treba predvsem orožja.

Zlato, ki ga je španska vlada poslala v francosko narodno banko, naj Francija spremeni v topove in strojnice. Po zmagi socialne revolucije v Španiji zlato tako in tako ne bo imelo več nobene veljave, edina vrednost in edini denar bo delo.

Kaj je nova španska vlada

Berlin, 7. septembra. V zvezi s spremembami v Madridu piše »Lokalanziger«, da je zlom odpora v baskiški pokrajini krv, da je prišlo do sestave vlade skrajnih elementov. Largu Caballera ne bi bilo mogoče ustaviti razvoja v skrajni levici in zato je že sedaj vzel v vlado elemente, ki so najbolji na levi. Caballero namreč ni najbolj radikalen, dasi je zagovarjal zvezo med socialisti in komunisti. Sam je igral vidno vlogo v oktobrski revoluciji leta 1934, ko je odkril zahteval državljansko vojno in diktaturo skrajnih elementov. Ne ve se še, če se bo mogel dolgo držati, gotovo pa je, da se sedaj bliža Španija najstrašnejši dobi svoje državljanske vojne.

London, 7. septembra. Ob sestavi nove španske vlade piše »Daily Mail« naslednje:

Bolješk Caballero je sestavil vladno eksperiment in notornih levicarjev. Anglija bo zato pozdravila zmago krščanstva, reda in kulture.

Sicer pa je levicarski list nekoliko zadregi zaradi tega, ker so vladno sestavili španski skrajni elementi. »News Chronicle«, ki je bila dosedaj navdušena za špansko vlado, je nekoliko presečena zaradi razvoja dogodkov v Španiji. List piše, da so nacionalisti kriti, da so v Španiji prišli na oblast skrajni elementi.

Usoda San Sebastian

Hendaye, 7. septembra, o. Havasov poročevalc javlja, da so včeraj nacionalisti prvič napadli trdnjava Guadelupe. Napad je bil kratki. Odločilni naskok se bo izvršil danes. Nacionalisti so začeli prodriati čez prelaz Renteria Pasaes proti San Sebastianu. Včeraj popoldne so na francosko stran prišli že prvi begunci iz San Sebastianu, ki so poročali, da so izbruhnili v mestu samem pobjoji med anarchisti in med rdečo milico. To bo nacionalizem zavzelje mesta še olajšalo.

V trdnjavi Guadelupe imajo komunisti zaprli 150 talcev, ki jih bodo morda danes izpuščili na svobodo, če pride do sporazuma o predaji trdnjave med nacionalisti in med njimi. Trdnjava branijo izključno inozemski komunistični prostovoljci.

Nacionalisti so včeraj pretrgali vse zvezne med San Sebastianom in Bilbao, po morju in po kopnem. Zavzeli so Fuenterrabio in vstopavili redni promet s Francijo na meji pri Bidasoi. Uredili so že carinsko in policijsko poslovanje.

Civilni guverner iz San Sebastianu je poenotil včeraj popoldne v Francijo, ker ni mogel več vzdrževali reda. Spopad med anarchisti in komunisti so izbruhnili zaradi tega, ker anarchisti zahtevajo, da se boji končajo, preden bo mesto docela razrušeno.

Vladne čete povsod pobite

Pariz, 7. septembra, o. Po zadnjih poročilih so nacionalisti vse vladne oddelke, ki so bili iz Barcelone poslanli na Malorco, pobili tako, da so se zadnji ostanki komaj rešili. Katalonska vlada v svojem včerajšnjem poročilu potrjuje, da je res poklicala svoje čete z Balearskih otokov nazaj. General Guipo de Llano je včeraj po radiu poročal o novi nacionalistični zmagi v bližini Talavera dela Reina, kjer je polkovnik Yague popolnoma potokel vladne oddelke, oborožene s tanki in oklopni avtomobili.

Rabat, 7. septembra. Radajska postaja v Herez de la Frontera je sinoči ob 18.30 objavila poročilo, po katerem so uporniške čete pod vodstvom polkovnika Yaguea na fronti pri Toledu dosegle nove uspehe in pridrle prav pred mesto. V Madridu je položaj dan za dan bolj napeč. Uporniško letalstvo povzroča marksistom velike skrbi. Položaj vladne vojske v Malagi je brezupen. Malaga bo v najkrajšem času osvobo-

ustrelili 300 ujetnikov. V San Sebastianu so vse trgovine zaprte, razen oboroženih prostovoljev ni nikogar na ulice. Pokrajinski guverner Ortega je izdal letak, v katerem se optimistično izraža o položaju, prav tako se je optimistično izrazil v razgovoru s poročevalci inozemskih listov. Obdržali bomo San Sebastian, je dejal, ker se čutimo močne in ker smo dobro oboroženi. Splošno pa prevladuje vtis, da velika večina prebivalstva in prostovoljev ni enakega mnjenja kakor guverner. Poleg tega pa vse kaže, da branitelji San Sebastianu baš sedaj v kritičnem trenutku niso več tako složni. Zlasti so se baskiški nacionalisti že načelovali zvezo s socialisti in komunisti.

Madrid, 7. septembra. Vojni minister v celoti demantira vest, da bo general Martinec Cabrera, osebni priatelj Gilla Roblesa, imenovan za vrhovnega vojnega ministra. Morda bo Cabrera že jutri imenovan za vrhovnega poveljnika uporniške vojske, dodaja ironično vojno ministrstvo svojemu demantiju.

Po uradnem komunikatu se na aragonskem bojišču obroč okoli Huesce vedno bolj zožuje. Obleganim upornikom primanjkuje že živil in streličev ter so zaradi tega hudo demoralizirane. Mnoho upornikov je prestopilo na vladno stran.

Vojno ministrstvo je izdalo ta uradni komunikate: Prodiranje naših čet se nadaljuje. Na aragonskem bojišču privlačijo republikanske čete vedno bolj na postojanke upornikov. V Asturiji naša letala in topovi stalno bombardirajo Oviedo. Spričo tega je civilno prebivalstvo v Oviedu vedno bolj demoralizirano. Polkovnik Aranda je izgubil tudi zadnjo nadvo na nadaljnjo obrambo Ovieda, ker dominirajo republikani že na ozemlju vse asturijске pokrajine. Na bojišču pri Talaveri se je pričela velika ofenziva naše vojske, nasploh se je že umaknil za 20 km. Bonerost našega vojaštva je na višku in pričakovati je, da se bodo uporniki v kratkem dočela umaknili iz tega sektorja. Ves dan se je včeraj nadaljevalo bombardiranje Alcazara v Toledo.

Uspehi generala Rydza Smiglyja v Parizu:

Francija da 450 milijonov frankov za poljsko oboroževanje

Varšava, 7. septembra, o. V zvezi z razgovori, ki jih je imel s pariškimi političnimi in vojaškimi krogji današnji voditelj Poljske general Rydz Smigly, piše napol uradna »Gazeta Polska«, da je generalov obisk bil viden izraz simpatij in praviljenosti za trajno prijateljstvo s Francijo, ki niso na Poljskem nikdar prenehale. Važna ugovovitev pri teh razgovorih v Parizu je bila, da so se francoski vojaški krogovi zavzeli za čim tesnejše vojaško sodelovanje s Poljsko. Francoski vojaški strokovnjaki že tako in tako niso bili veliki prijatelji francosko-sovjetske vojaške zveze, ker smatrajo, kako izdatno vojaško pomoč od sovjetske Rusije je nemogoče in iluzorno spričo razdalj, ki ločuje Francijo od Rusije in zaradi tega, ker bi ob nemškem napadu na Francijo ruska vojska ne mogla Nemčijo napasti z druge strani, če bi se temu uprli Poljaki. Vsi odločajoči francoski krogovi so po obisku poljskega generala prepričani, da je francosko-sovjetske politične vojaške zveze konec. Tega mnenja je tudi francoska javnost, ki je videla v pogodbah samo možnost, s katero je hotela

Kominterna zaplesti Evropo v vojno in v socialno revolucijo. Dogodki v Spaniji dovolj jasno pričajo o tem.

Tako francoski kakor poljski odločajoči krogovi priznavajo zdaj, da je Rydz Smigly obljubil Francoski solidarnost pod pogojem, da dá Francija Poljski posojile. Odločilen v tem pogledu je bil njevov včerajšnji razgovor, s finančnim ministrom Avriolom, v katerem so se Francozzi obvezali, da dajo Poljakom posojilo v znesku 500 milijonov frankov, to je 180 milijonov poljskih zlotov, ki jih bo Poljska porabila za svoje oboroževanje. Oboroževanje je predvsem v interesu Francije same. Vrh tega pa bo Poljska to posojilo izčrpala tako, da bo naročila v Franciji za celotno vsoto letal in oklepnih avtomobilov novejšega tipa.

Pariz, 7. septembra, o. Včeraj je bil tukaj podpis sporazum z francosko posojilo Poljski. Posojilo znaša 450 milijonov predvojnih francoskih frankov, ki jih bo Poljska porabila za modernizacijo in mehanizacijo svoje vojske.

Proslava našega narodnega praznika po Evropi

Praga, 6. sept. Snoči se je v veliki zgodbivski občinski palači vršila slovenska proslava današnjega rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., vladarja Jugoslavije. Inicijativu za to proslavo so dale češkoslovaško-jugoslovanska liga in organizacija bivših legionarjev.

Pariz, 7. sept. AA. Ves tisk objavlja daljše članke o priliku rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., vladarja Jugoslavije. Mnogi izmed teh članov so ilustrirani s fotografijami Nj. Vel. kralja Petra v športni obliki. Veliko pozornost so vzbudili zlasti članki v listih »Petit Parisien«, »Echo de Paris«, »Excelsior«, »Figaro« in »Journal« in v katoliškem glasilu »La Croix«.

Katoliško glasilo »La Croix« je tudi objavilo članske o proslavi rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v Jugoslaviji ter slike Nj. Vel. kralja in Nj. Vel. kraljice Marije. V članku posebej naglavlja, kako svečano se bo proslavil ta rojstni dan. Ob koncu pravi: »Vsa Francija izraža najprisrenejše in najiskrenježje želje za mladega kralja in prijateljsko Jugoslavijo, katere usoda bo prešla v njegove roke, ko bo 6. septembra 1941. leta postal polnoleten.«

Dunaj, 7. septembra. Glede na rojstni dan jugoslovanskega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II.

so vsi listi objavili obširne članke o mladem vladarju in njegove slike. Listi se izražajo z velikim spoštovanjem o najmlajšem monarhu.

Varšava, 7. septembra. Vsi poljski listi so na rojstni dan jugoslovanskega vladarja objavili celo vrsto lepih člankov. Skoraj v vseh listih je bila objavljena tudi slika Nj. Vel. kralja Petra II. Posebej je treba opozoriti na člane v »Gazeti Polskie«, »Kurieru Warszawskiem«, »Illustrowanem Kurieru Codzieniu« in »Polski Zborju«.

Sofija, 7. septembra, AA. Bolgarska agencija poroča. Včeraj ob 11. so se vrstile v cerkvi sv. Nedelje svečane zahvalne molitve za priliku rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Zahvalnim molitvam so prisostvovali predsednik vlade Kjoseivanov, zastopnik Nj. Vel. kralja Borisa general Vanov, številni generali, jugoslovanski poslanik Momčilo Jurišić s celokupnim osebjem poslanštva, kakor tudi mnogo ljudstva.

Soln, 7. septembra, AA. Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. so se vrstile v cerkvi sv. Save svečane zahvalne molitve. Po cerkveni slovesnosti je jugoslovanski vicekonzul Andrej priredil na konzulatu sprejem za člane jugoslovanske kolonije in goste. Solunski listi so objavili danes simpatične članke o rojstnem dnevu Nj. Vel. kralja Petra II.

času vojne 1914 do 1918 in nato pri demobilizaciji do 1920 je služboval kot topniški major in podpolkovnik v prometnem oddelku vrhovnega poveljstva, pri koncentraciji vojske, v štabu obrambe v Belgradu kot pomočnik načelnika štaba itd. Ob zaključku demobilizacije je bil prideljen plebiscitni komisari za Korosko kot vojaški izvedenec, nato je služboval kot vojni odspolanev v Bolgariji in Franciji, kot poveljnik 36. pešpolka Jelačića v Zagrebu, v oddelku za letalstvo ministra vojske kot šef operativnega odseka, v štabu 4. armadne oblasti kot načelnik štaba, nato kot vojni odspolanev v Italiji, po povratku je bil določen za polkovnika letalstva vojske, kar je ostal do danes.

General Nedić je dosegel največje zasluge z moderno organizacijo in izpolnitvijo našega letalstva, ki zavzema danes vidno mesto med letalstvi sosednjih in drugih držav. Za tako uspešno delo je v oceni Nedića zapisano: »Popoln general, moderen in brillanten poveljnik letalstva.«

Edvard VIII. se vrača v London

Carigrad, 7. septembra, m. Angelški kralj Edvard VIII. je sinoci ob 23 s posebnim vlakom, ki mu ga je dal na razpolago predsednik turške republike Kemal Ataturk, odpotoval iz Carigrada. Na postaji se je od njega poslovil predsednik re-

Nova banska palača v Nišu

Niš, 7. septembra. Včeraj ob 11 je bila svetočno posvečena nova banska palača. Prisotni so bili niški mitropolit dr. Jovan, mnogo senatorjev in narodnih poslancev, banskih svetnikov ter velika množica ljudstva. Pred tem je ban Novakovič posetil odspolana Nj. Vel. kralja, ki je banu nato obisk vrnil. Ban je nato v reprezentativnem delu nove palače sprejemal čestitke glede na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.

Enourni strijk za Španijo

Pariz, 7. septembra. Na borzi dela so se se stali zastopniki kovinarjev. Sklenili so, da bodo v ponedeljek prekinili delo za eno uro, da bi tako protestirali proti neutralnosti francoske vlade načrnu Španiji. Hkrati so potrdili tekst odprtga pisma predsedniku vlade Blumu, v katerem mu v imenu pariških kovinarskih delavcev izražajo splošno bojanje, da bi politika neutralnosti ne imela bližih posledic. Ta politika bi lahko dovedla španski narod do samomora, hkrati pa bi glede na razvoj nadaljnih dogodkov v Španiji lahko zelo ogrožala mir.

Napol ponesrečen let v Ameriko

London, 7. septembra. Kakor poročajo iz Louis Bourgha v Novi Škotski, ga Marham ni dovršila svojega poleta preko Oceana. Bila je prisiljena pristati na nekem polju v bližini Zaliva kitov v severnem del uNova Škotske. Njeno letalo je zelo poškodovano. Tudi letalka je dobila manjše poškodbe. Sama se je opravila do najbližje hiše in prosila aeroklub v Novi Škotski, da ji pošlje napsoti avtomobil. Njen polet je trajal 24 ur in 30 minut.

Velesejem v Bariju

Bari, 7. septembra. Včeraj dopoldne je vojvoda D'Aosta v spremstvu vojaških in civilnih oblastev in konzularnega zborna otvoril mednarodni sejem v Bariju. Na sejmu sodeluje s svojim paviljonom tudi kraljevina Jugoslavija. Takoj po otvoritvi sejma je vojvoda obiskal jugoslovanski paviljon in ostal v dolgem razgovoru z jugoslovanskimi predstavniki. Organizacijo jugoslovanskega paviljona sta izvedla trgovski muzej ministrstva trgovine in industrije in »Putnik«.

Razburjenje na Malti

Rim, 7. septembra. Prepovedi Anglije, da bi se na Malti na aktih uporabljala italijansčina, je izvzvala nerazpoloženje v Italiji, »Tribuna« piše, da v zgodovini ni primere s tako kršitvijo pravic vsega naroda. Anglija je s svojimi boljševiškimi tendencami že zdavnaj uničila svojo slavno preteklost strpnosti. Prepoved pa vendarle pomeni, da je Malta italijanska.

Vojška tekmovanja MZ

Belgrad, 7. septembra m. Danes se bodo tukaj nadaljevala tekmovanja vojaških moštev za pokal romunskega kralja Karla II. V oficirskem domu bodo ob 4. popoldne sabljški tekme. Jutri ob 8. zjutraj bodo vojaki držav MZ tekmovali v vojaškem teknu s strelenjem, popoldne pa bodo na konjskem dirkališču tekmovanje v jahanju čez zapreke s strelenjem. Na dosedanj

78 let na nogah - 43 let na Korošici

Jubilej našega najstarejšega planinskega oskrbnika

Luče, 5. septembra.

Kdo izmed smučarjev in planincev, ki so bili že kdaj na Korošici, ne pozna dobrodušnega in vedno dobro razpoloženega oskrbnikovega obraza iz Kocbekove koče? Marsikat turist, ki je bil že v Kocbekovem domu, pa najbrž ni vedel, da ima tu opravka z najstarejšim planinskim oskrbnikom ne samo Slovenije, marveč najbrž cele Evrope. Kajti Suhc — tako mu namreč pravijo, dasi se drugače piše Franc Dežman — oskrbuje Kocbekov dom nič več in nič manj kakor 43 let. Težko bo najti kje v planinah oskrbnika, ki bi se mogel postaviti s tako dolgoletnim oskrbništvo planinskega doma.

Današnji dan je bil za Suhca in turiste, ki so bili v njegovem krasnem domu, posebno: Suhc je praznoval 78 letnico svojega rojstva. Seveda, to ni bilo slavlje, kakor je, če se praznuje jubilej kačega »velezaslužnega in nenačomestljivega« javnega delavca. Samo radovedni turisti so zvedeli, da ima oskrbnik 78. rojstni dan.

Samo enkrat malo „okrogel“

Dan poprej sem bil slučajno v lepem Kocbekovem domu, ki ga — sredi veličastnih vrhov, ki se pretvarjajo pozimi s svojo okolico v očarjujoč zimskošportni raj — neprestano večajo in prenavljajo. Pred domom je v žgočem planinskem soncu prijetno tekel pomenek.

Izdelujmo okrasne in praktične predmete sami!

Ljubljana, 7. septembra.

Kadar si urejujemo dom, se šele do kraja zavemo, koliko drobnih reči nam manjka, da bi udobnost, zaokroženost in domačnost našega stanovanja prisladovala do polnega izraza. Dvojni pomen imajo takšni predmeti za dom: za okras so mu, imajo pa tudi velik praktičen pomen. Le žal da je naš okus pri izbiranjih takšnih predmetov še vedno tako nekultiviran, da segamo raje po manjvrednih tujih izdelkih, namesto da bi pokazali vsaj malo dobre volje, da bi poizvedeli, kjer bi si lahko nabavili res kaj pristno domačega. Lest izvažamo v surove stanjne v tujino, tujina pa nam ga za drag denar posilja nazaj v obliku raznih tovarniških izdelkov, katerih vrednost je večkrat zelo dvomljiva. Niti na misel nam ne pride, da bi si vse to brez večjega truda lahko napravili sami.

Pot, po kateri nam je treba iti, da se osamosvojimo tudi na tem področju umetne obrti, nam je najlepše in najprehrnevalnejše pokazalo ravnatelj II. dežke meščanske šole v Ljubljani g. Al. Novak in sicer praktično in teoretično. V velesejemskem paviljonu »J« je v okviru razstave II. dežke meščanske šole samostojno razstavil v stekleni vitrini nekaj vzorcev svoje tako imenovane »nove krasilne tehnike«. To je za nas nekaj povsem novega. — Okusnejših in umetniško dovršenejših izdelkov krasilne tehnike bi pač zastonj iskali med robom, ki jo iz inozemstva uvažajo v nam. Mimo te pisane zbirke izdelkov umetne obrti tudi najrazvajnejše oko ne more iti brez občudovanja in tihega priznanja. Koliko truda, dobre volje in ljubezni do stvari same je položeno v vse te lesene šatulje, svečnične, stenske krožnike, doze, obešalnice in druge drobne predmete! Pristo naši narodni motivi se ti nevsišljivo in nekrščelesketajo nasproti in ti govorijo čisto svoj nemči, a vendar tako zgoverni slovenski jezik.

Razstavljalec pa je prav tako dober teoretiček, kot se je izkazal v praksi. Izdal je že več strokovnih publikacij, v katerih vestno in izčrpno opisuje nastanek in razvoj krasilne tehnike. Teoretična razmotrovjanja je podprt z bogastvom svojih lastnih izkuštev. Piod njegovega prizadevanja, da bi tej novi krasilni tehniki čim bolj utrl pot med naš narod, so zdaj štirje novi zvezki, ki jih je pod skupnim naslovom »Krasilna tehnika« —

pravkar izdala Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani. Izdajo te dragocene zbirke avtor utemeljuje v uvodu s tehtnimi besedami, da so vsi narodi že na najprimitivnejši stopnji izobražev po nekem notranjem nagnjenju krasili svoje orožje, orodje in prostore, ki so v njih stanovali. Po okrasnih na izkopinah sodimo najčeščej na kulturno stopnjo dotednega človeka in naroda, zakaj le kulturno visoko stoječi ljudje so mogli izdelovati umetvare, ki bi jih prav gotovo ne zmogli primitivni pastirski narodi. Zgodovina nas uči, da so bili nekateri narodi pravi mojstri v teh ali onih panogah okrasitve, ki jih je pač pospeševalo ugodno podnebje, ali ki jih dvigale sredno izvojavane vojske, religija itd. V teku stoletij so se tehnike v raznem materialu dvignile do nekaj vrškov, večkrat pa so presele tudi v pozabljeno. Tudi novejši čas je za hipozabil poznal, da so tudi naši predniki imeli mnogo praktičnega in umetniškega čuta.

Pa še ene dobre strani tega ročnega dela, za katerega je avtor žrtvoval toliko dobre volje in pa prostega časa, ne smemo pozabiti: to ročno delo je samo po sebi tako zanimivo in privlačno, da bo učencu tudi v poznejših letih, ko odraste šolskim kloppem, mogočen vir zaposlitve v prostih urah — nekak oddih po opravljeni službi, vesel spomin na mladost in krepek jez proti posedenju in pisanju po krčmeh, zakaj ob tem delu bo zaposlen tako, da mu bodo minevale ure le prehitro in mu bo dolgčas tuj.

V I. zvezku te zanimive strokovne učne knjige je avtor obdelal naslednje tehnike: Intarzija (vlaganje v les). Neprava intarzija ali tarzo. Orodje in material. — V II. zvezku: Slikanje na les z vodenimi barvami, tuši in lužili. Slikanje na les z oljnatimi barvami. Pisanci in naša nova batik-tehnika na les. Vziganje v les. Vrste lesa. V III. zvezku: Slikanje na glinaste posode. Zlatenje in broniranje. Zlatenje na steklo. Slikanje na blago. — V IV. zvezku: Prenašanje slik — kopiranje. Oglajenje lesa in politiranje. Lakiranje.

Vsekakor zasluzijo tako razstavljeni predmeti kakor tudi dragocene strokovne knjige ravnatelja Al. Novaka vso našo pozornost in uvaževanje.

MILIJONSKI DOBITEK

je zadela pri glavni kolekturi drž. razredne loterije

Bančna poslovalnica BEZJAK

Maribor, Gosposka ulica št. 25

kupljena srečka št. 59971 dne 31. VIII. 1936

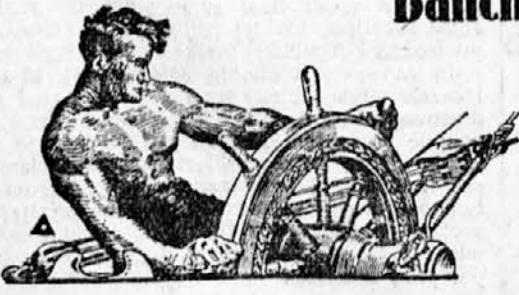
Nove srečke dospele

oskrbite si jih čimprej.

Cela srečka Din 200—, polovica Din 100—,

četrtnica Din 50—

Brez srečke ni dobitka!

Ob kraljevem rojstnem dnevu

Ljubljana, 7. sept.

Po vsej državi se je včeraj na najsvetnejši način proslavil rojstni dan našega mladega kralja Petra II. V podeželju so bile na mnogih krajev proslave v zvezi z akademijami, v največjem obsegu pa je bila izvršena proslava v Belgradu z veliko, revijo čet belgrajske garnizije. Na Banjadi je mimo Nj. kr. Vis. knezina Pavla ter članov vlade, bivših ministrov, zastopnikov tujih držav, senatorjev in poslancev ter velikega števila Belgrajčanov defilirala naša vojska. Na čelu vojske je jezdil komandant belgrajske armije general Tomič. Za njim so stopali gojenci vojnih akademij, podoficirske šole in mornaric. Sledili so oddelki kraljeve garde, planinci, biciklisti, artillerija, motorizirane čete, oddelki tankov nad njimi pa jata 92 avijonov, med katerimi je bilo mnogo težkih bombnikov. Revija je pokazala moč naše vojske, njenou disciplino in strurnost, izvezbanost in praviljenost za vsak slučaj. Glede na to je našo vojsko pozdravljalo z neprestanim vzklikanjem takoj kralju, kr. namestnikom in vojakom.

V Ljubljani je bila na predvečer kraljevega rojstnega dne svetana bakljada. Včeraj pa je bila osrednja proslava. V stolnici je škof dr. Rožman bral slovensko pontifikalo mašo, kateri so prisostvovali zastopniki državnih uradov z g. banom na čelu in zastopniki vseh ustanov ter korkoracij. Za tem pa je bil dr. Marko Natlačen sprejemal na banskem upravi čestitke. Prav tako pa je bila posebna sokolska proslava na Kongresnem trgu, katera se je kljub dežju udeležilo mnogo številno občinstvo.

Bled, 6. septembra. AA. Danes, 6. septembra 1936 ob 11.30, na rojstni dan Nj. Vel. kralja Pe-

tra II. se je vršila v župni cerkvi na Bledu svetana služba božja z zahvalnim molitvami. Službi božji in zahvalnim molitvah so prisostvovali Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. kraljevski Vis. kraljevič Tomislav in Andrej, Nj. kr. Vis. knezinja Olga, Nj. carsko Vis. velika knezinja Jelena, Nj. kr. Vis. princ Nikolaj Grški, Nj. kr. Vis. infantinja Beatrice Nj. kr. Vis. infant Atalija, Ivorna dama ga. Švrljuga, član civilnega in vojnega doma Nj. Vel. kralja. Kot zastopnik vlade je prisostvoval okrajni načelnik iz Radovljice dr. Vitar. Kot zastopnik samoupravnih oblasti pa predsednik blejske občine dr. Vovk. Po službi božji in zahvalnih molitvah je Nj. Vel. kralj sprejemal čestitke v dvorcu Suvorov.

Ljubljana, 6. septembra.

Maribor je na izredno slavnosten način proslavil rojstni dan našega mladega kralja Petra II. Sinoči so meščani priredili po mestu rodoljubno manifestacijo, ki je svečano izzvenela. Po mestu se je vršila bakljada, ki se jo je udeležilo v spredu tisoč ljudi. Sprevd je ustavljal na Glavnem trgu katerega so množice docela napolnilne. Mestni župan dr. Juvan je imel z balkona mestne hiše na zbrane ogrevjet patriotični nagovor, v katerem je naglasil zvestobo Maribora naši dinastični in domovini. Danes dopoldne se je vršila v stolnici svetana služba božja, ki jo je opravil ob veliki asistenci knezkoške dr. Ivana Tomazič. Sv. maše so se udeležili predstavniki vseh oblasti in društva. Katoliška društva so prinesla tudi zastave. Občajne vojaške parade pa letos ni bilo, ker se nahaja mariborska garnizija na vojaških manevrih. Zvezček je priredila vojaška godba po mestnih ulicah bakljado.

Celjske novice

Celje, 6. septembra.

Proslava kraljevega rojstnega dne v Celju. Tudi Celje se je pridružilo drugim krajem naše države na svečan način proslavilo rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Poziv na mestne občine, naj okrase svoje hiše z državnimi zastavami, so se odzvali vsi hišni posestniki in okrasili svoje hiše z jugoslovenskimi zastavami v soboto zvečer. V soboto zvečer je bila tudi glavna proslava. Po celjskih ulicah se je razvila v Glaziji veličanstven sprevid in bakljada, v kateri so stopali gasilci z bakljami, šolska mladina z zastavicami in lampiončki, zastopniki organizacij, oficirski zbor in goðba ter mnogo občinstva. Povod, kjer je šel sprevid, je bilo na obeh straneh mnogo občinstva. Mladina je med sprevidom vzklikala mlademu kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Sprevid se je ustavljal pred magistratom, ki je bil ob tej priliki posebno svečano okrašen in razsvetljen. Tudi mesto je bilo med sprevidom razsvetljeno. Ko se je nabrala na trgu pred mestnim poglavarstvom veččasova glavna množica, jo je v navdušenem govoru nagovoril župan g. Mihelčič, ki je posebno pozval mladino, naj hodi vedno po potih svojega vzornika, našega mladega kralja. Tisoč grl je ob koncu županovega govora zaorila mlademu kralju v pozdrav. Slovesnost je zaključila železničarska godba, ki je zaigrala državno himno, nakar se je občinstvo razšlo. — Danes se je vršila ob 8 zjutraj v opatiski cerkvi zahvalna služba božja, ki jo je ob asistenti daroval opat g. Jurak. Zahvalne službe božje so se udeležili predstavniki vseh državnih in samoupravnih oblasti, oficirski zbor, zastopniki korporacij in društva ter mnogo občinstva.

Število dijakov na celjskih srednjih in meščanskih šolah. Na celjsko gimnazijo se je vpisalo v

tekocem letu 1022 dijakov in dijakinj (deklic 327). Letos je celjska gimnazija prvič odkar obstaja dosegla število 1000 dijakov. Prav tako velik je način na trgovsko šolo, kamor se je vpisalo 166 dijakov in dijakinj, in sicer v prvi razred 96, v drugi razred pa 70. Oba razreda bosta imela paralelki. Na drž. dežko meščansko šolo se je vpisalo 294 učencev, na drž. dežko meščansko šolo pa 259 učencov.

Začeten pogreb je bil, v soboto popoldne na okoliškem pokopališču. K zadnjemu počitku smo premili prernano umrelga kleparskega pomočnika Belca Franca, ki je padel s strehe pročelja Marijine cerkve in se ubil. K pogrebu so se zbrali številni pokopnikov znanci, prijatelji in stanovski tovariši. Hudo je bilo vsem pri srcu, ko smo še slednjih pokropili krsto zvestega in dobrega delavca. Kakor smo že poročali zapušča pokojnik dve nepreskrbljeni siroti-dvojčka, starci komaj stari mesec, ker je mati kmalu po porodu umrla. Ker sta ostala otroka sama brez stašev, se obračamo na dobra srca, ki bi bila pripravljena kaj darovati za uboga otročica, ki se nahaja sedaj v oskrbi pri dobrih ljudeh. Darove sprejemajo podružnica »Slovenca« v Celju.

Huda nesreča na Sp. Hudinji. V petek se je peljala Mirnik Veronika, 2 leti starca hčerka iz Leskovca pri Škofji vasi s svojo materjo na kolesu proti domu. Na cesti na Sp. Hudinji je pripeljal nasproti voz, na katerem je voznik občivno speljal. V zadnjem trenutku je mati opazila voz in stopila s kolesa. V tem sta se konja, ki sta bila vprežena v voz splošila, otrok pa pod voz, kolesa so šla čez njega in mu zmečkal ob roki, tako da mu bodo morali najbrže eno roko amputirati.

Moški na ulici - gol

Ptuj, 4. avgusta.

V petek, 4. t. m. okrog poldneva se je pojavil v Ptaju na ulici moški, star okrog 20 do 25 let, srednje velikosti, podolgovatega suheho obroza, kostanjevih las, rujavih oči, oblečen samo v sivočrnočaste cajgaste hlače in navadno sivočrnočaste crnace. Na ulici se je vedel nedostojno in si slekel večkrat hlače in crnace in tako gol gledal pasante, ki so se zbirali okoli njega. Temu mučnemu prizoru je napravil konec službojoči policijski stražnik, ki je možkarja oblekel in odvedel v ptujsko bolnišnico, kjer so ga sprejeli začasno v svojo oskrbo. Nesrečne je brezvonomno pobegnil iz kakega zavoda, kar se vidi tudi na njegovih blehid polih. Tuje ije brez spodnjih hlač, crnace pa je napravljena po vzoru, kakor jih izdelujejo v kaznilnicah ali v drugih sličnih zavodih. Identiteta tega možkarja še do sedaj ni dogljana.

Fantovski tabor pri Sv. Trojici

Dol pri Ljubljani, 7. septembra.

Včeraj se je vršil pri Sv. Trojici nad Moravčami velik fantovski tabor, ki je klub slabemu vremenu lepo uspel. Na taboru se je zbralo nad 1000 fantov in mož, kamor so priheli od vseh strani, da manifestirajo za katoliška načela. Sveti mašo in pridruženje opravil je dejevje za trenutek pojedilno, tako, da se je tabor vseeno vršil. Zborovanju je predsedoval Loboda Joža iz Dola, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče v poldur po treh taborov, da po vzgledu naših prednikov na njih branimo svetinje slovenskega ljudstva. Nato je predlagal, da se ob priliku rojstnega dne našega kralja odpodlje Nj. Vel. kralju Petru II. vdansostna brzovajka, kar so vsi navzoče z navdušenjem sprejeli.

Nato govorniški oder je stopil gosp. dr. St. Žitko, ki je zbranim fantom govoril o pomenu slovenske mladinske organizacije, tako nekaj kakov sedaj. Za njim je govoril še gosp. Pernič France iz Ljubljane, ki pa žal radi neprestanega deževlja ni mogel izcrpati svojega govorja.

Nato je predsednik Loboda zaključil lepo uspešno zborovanje s pozivom: Fantje, tako naprej po začrtani poti!

Slov. gorice brez telefona in električne

Sv. Ana v Slov. goricah, 6. sept.

Ko povs

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 7. septembra, Marko.
Jutri, torek, 8. septembra, Mali Smaren.

Prijetno se sliši in je vredno zanimanja. Brezplačno vozovnico za šestdnevno potovanje po solnčni Dalmaciji z avtom in z ladjo, dobi lahko vsakdo za majhen trud. Pojasnila v Dobrodelni pišarni, Ljubljana, Wolfsova ulica 1-11.

Redno vpisovanje v privatno trgovsko šolo »Christofor učeni zavod« je sedaj vsaki dan. Zahtevajte brezplačni prospekt.

Sola Glasbene Matice ljubljanske začne z rednim poukom danes, v ponedeljek, dne 7. t. m. vendar je vpisovanje še vsak čas mogoče v pisarni zavoda v Gospodski ulici št. 8.

Zadnji dan vpisovanja na drž. konservatorij je danes, v ponedeljek, dne 7. t. m. od 9.-12. v konservatorijski pisarni. Sprejemni izpisi se vršijo od četrtega do sobote, v ponedeljek 14. t. m. je razdelitev in določitev urnika, v torek 15. pa začne redni pouk v vseh letnikih in oddelkih.

Belokranjski dan v Ljubljani. Folkloristični institut Glasbene Matice ljubljanske nam je lansko leto prpravil Koroški dan in pokazal različne koroske narodne običaje, predvsem Števanje. V nedeljo, dne 13. t. m. bo v Ljubljani Belokranjski dan, ki ga priredi Glasbena Matica v zvezi z družtvom Bela Krajina. Videli bomo 8 tipičnih narodnih plesov in običajev, ki jih bodo izvajali Črnomalci in Metličani, ki se pripeljejo našlašč za to v Ljubljano, da seznanijo Ljubljancane in druge goste z najlepšimi narodnimi umetnostmi. Veliko smo braši že z Zelenem Juriju od najmlajšega pa do najstarejšega, vsem nam je znana Oton Zupančičeva pesem Zeleni Jurij. Koliko pa je med nami takih, ki so v resnicu videli, kako mladi Belokranjevi pripeljejo Zelenega Jurija v deželo. To in še 7 drugih običajev in plesov bo izvajanih v nedeljo, dne 13. t. m. ob 15. na letnem televodilu Ljubljanskega Sokola v Tivoliu. Sedež na tribuni bodo od srede dalje na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

Bonboniere v Ljubljani — prosijo svoje cenjenje odjemalce, da vzamejo na znanje, da so ob nedeljah in praznikih dopoldne zopet Bonboniere odprte.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 7. septembra: 12.00 Venčki slagerjev (plošča) 12.45 Vreme, poročila 13.00 Čas, spored, obvezna 13.15 Simfoniene pesnitve (plošča) 14.00 Vreme, poročila 16.00 Ruski sekstek 19.00 Čas, vreme, poročila, obvestila 19.30 Nacionalna ura: Otroška leta kralja Petra I. (Draskov Stranjakovič iz Belgrada) 19.45 Veseli pesmi pojetja Udušenca v Lovščetovu (na plošči) 20.00 Zdravnička ura 20.30 Operni prenos iz Belgrada, v odmoru okrog 22.00 Čas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi

PONEDELJEK, 7. septembra: Belgrad I: 20.00 Božidarska opera Knaz Igor — Belgrad II: 20.00 Nedeljski izlet iz Splita na Brač (dr. Hrcog) — Zagreb: 20.00 Prenos iz Belgrada — Dunaj: 20.00 Stajerska narodne operne orkesterke — Budimpešta: 20.00 Salóme Orkester 21.40 Operni orkester — Trst-Milan: 20.40 Ljubljanska opereta Carjevič, nato plesna glasba — Rim-Bari: 20.40 Moderna Italijanska glasba — Praga: 20.00 Orkester v solisti 21.00 Glashome Sole — Varsava: 19.45 Poljska glasba 21.00 Orkester vojne mornarice: 22.00 Viola 22.30 Salonski orkester in kvartet — Lipsko: 20.10 Draždanska filharmonija — Frankfurt: 20.10 Zabavni koncert — Stuttgart: 20.10 Komorna glasba — Monako: 20.30 Windtova simfonična pesnitve — Berlinska: 19.45 Veliki orkester in solisti — Strasbourg: 20.45 Simfonični koncert.

Sportni dnevi SK Planine

Včeraj so se na Stadionu pričele športne tekme SK Planine. Izredno slab vreme je zelo oviralo potek tekem, zato je razumljivo, da atleti niso mogli doseči bogove kako presestljivih uspehov. Tudi gledalcev se ni zbralno mnogo, kar gre vse na račun neprestanega dežja, ki je včeraj spremel ceste v mlakuže in marsikaterega Ljubljancana prisili, da je ostal doma. Na programu je bila lahka atletika, obojka in namizni tenis, tekmovanja za polfinale.

V lahki atletiki so bili doseženi naslednji rezultati:

100 m juniorji: Po štirih predtekih so se v polfinale plasirali: Vuksinič 12.1, Klinar 12.4. Potokar, Pavlič, Skaza in Lončarič.

100 m seniorji: 1. Slapar 12, 2. Sušteršič 12, 3. Weißl 12.2.

800 m seniorji: Zorga (Pr.) 2:7, Strucelj (Materon).

5000 m seniorji: Bručan (II.) 16:37, Kranjc 18:57, Bezljaj.

60 m juniorke: V polfinale pridejo: Čadež, Halik, Mazovec in Božič.

60 m seniorke: 1. Bernik 9.00, 2. Pribovšek, 3. Ponikvar.

Skok v daljavo seniorji: 1. Branisl (II.) 5.65, Smerdelj (Marat.) in Makovec.

Skok v daljavo juniorji: 1. Klinar 5.19, Skaza, Koleša.

Skok v višino seniorji: 1. Jeglič 1.55, Beranek in Pribovšek.

Skok v višino juniorji: 1. Boltavzer 1.60, Pavlič, Salehar.

Skok v višino seniorke: 1. Pribovšek 1.25 m; 2. Ponikvar 1.20.

Skok v višino juniorke: 1. Mazovec Pol. 1.15; 2. Mazovec Majda in Boršič 1.10; 3. Dolenc Eva in Čadež Vika 1.05.

Skok v višino ob palici: 1. Pribovšek 2.90; 2. Smerdelj 2.70.

Troskok seniorji: 1. Branisl 11.58, 2. Pribovšek 11.54; 3. Cernetič 11.35.

Kladivo seniorji: 1. Gujsnik 40.35 m; 2. Jeglič 33.40 m; 3. Banko 28.90 m.

Krogla seniorji: 1. Jeglič 12.10; 2. Pribovšek 11.00; 3. Banko 9.96.

Krogla juniorji: 1. Skaza 14.40; 2. Klinar 13.33; 3. Lončarič 12.28.

Disk seniorji: 1. Jeglič 35.87; 2. Banko 33.57; 3. Cernetič 32.48.

Disk juniorji: 1. Skaza 36.33; 2. Pregelj 34.35; 3. Novak 32.05.

Disk seniorke: 1. Bernik 28.63; 2. Rupel 20.59.

Kopje seniorji: 1. Beranek 38.10; 2. Banko 33.21; 3. Pribovšek 32.00.

Kopje juniorji: 1. Klinar 45.19; 2. Vukšinič 43.45; 3. Lončarič 42.88.

Odbojka:

Sora: Šiška 9:15, 15:8, 7:15. Zmagala je Sora.

St. Jakob I: Trnovo 15:3 15:9. Zmagal je St. Jakob I.

Pod to goro zeleno...

Ljubljana, 6. septembra.

V soboto, dne 5. septembra t. l. je narodno gledališče privrnil uprizorilo novo revijalno opereto »Pod to goro zeleno...«. Uglasbil jo je češki skladatelj Jara Beneš, avtor operete »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«, ki smo jo tudi v Ljubljani slišali in videli na gledališkem odrvu in filmskem platnu. Besedilo operete so napisali Tobis, Mirovsky, Rohan in Spilar.

Opereta je tipični produkt češke meščanske družbe, ki se izjavlja v nekakšnem nacionalizmu. Pred sedemdesetimi leti je B. Smetana napisal »Prodano nevesto«. Takrat je češko odrsko glasbeno umetnost obvladala narodna misel v najbolj resnem smislu tak, tudi ostalo življenje na Češkem, a danes služi ta ideja zabavi propadajočega meščanstva.

Dejanj operete se vrši na deželi — v gozdu, na vasi in na gradu — grajski malomescani in kmetje. To okolje so presadili pri nas z češkega na Slovensko. Posamezni prizori nas spominjajo raznih odrskih del in tako nismo nikjer presečeni s kakšno novostjo, ki bi lahko motila večerno prebavo meščanstva. Izrazito zapadnjaško delo.

Našo uprizoritev operete (3 dejanja — 12 slik) je kot gost režiral Vera Balatkova, bivša članica naše drame in operete, ki živi zdaj stalno v Brnu. Glasbeni del je naštudiral dr. D. Švara, regrafijo pa P. Golovin. V posameznih vlogah so se udejstvovali: Z. Župečeva in I. Gorski, D. Zu-

pan in R. Skeletova, V. Smerkolova in E. Frelih, B. Peček in S. Poličeva, J. Rus in F. Jelník in drugi.

V pevskem podajanju se je med vsemi odlikovala Z. Župečeva, ki pa ni mogla v tem lahnem genru posebno razviti svojih izbornih sposobnosti, kot smo jih imeli priliko že mnogokrat občudovati v operi in na koncertih, kjer bi jo tudi v bodoči rabi slišali. Njena visoka pevska kultura se je počutila nekam tuje in tem nerednem okolju. Vse bolje se je oživel v lahko igro Ivan Corski, ki ga je uprava gledališča na novo najela za letošnjo sezono v opereti. Njegov glas je dovolj sočen in telo dokaj prožno, da bo mogel z uspehom nastopati v delih tega sloga. Za šale sta zlasti skrbela B. Peček in D. Zupan, za ples pa V. Smerkolova in E. Frelih. Tudi ostali so se dovolj potrudili in prispevali k primerni uprizoritvi v posameznih točkah. Toliko bolj pa ji se ješčala predstava v celoti. Predvsem je bila slaba režija. Sploh je bilo opažati, da nedostaja uprizoritvi enotnega vodstva. Tako se je zgodilo, da je bil v končni skupini pomaknjen glavni par Z. Župečeva in I. Gorskega na stran, medtem ko je tvoril sredino podrejene par. Predstaja je trajala tri ure in pol (!). To je nastalo zaradi tega, ker so v delu, ki je itak že dovolj dolgo, vklapljeni marsikaj, kar je odveč. Čemu plesni aranžma v sredini 2. dejanja in raztrgani finale v 3. dejanju? Ali se gremo velemesto ali kaj —?

Upajmo, da bodo repreze skrajšane. H. R.

Stari teater vstaja v življenje...

Dunaj, 5. septembra.

»Kongresno« mesto Dunaj je doživel včeraj sredi svojega vrveža, sredti svoje samozadovljene dobrodrušnosti tri prečudovite predstave, omemjene seveda le na ožji krog gledalcev.

Pri otvoritvi mednarodne razstave gledališča umetnosti, ki se je izvršila v okvirju mednarodnega teatrskega kongresa, je oživel drobni srednjeveškega teatra, in se je razbohotilo izumetnico bogastvo baročnega plesa inigranja.

Začetke modernega (v nasprotju z »antičnim«) teatra nam je iskati, kakor znano, v krščanskem bogoslužju zgodnjega srednjega veka. Zlasti dramatično bogato bogoslužje velikonočnega praznika je bilo kot našlašč za to, da vznike iz njega prva oblika nove drame. V ta namen so porabili predvsem evangelijo poročilo o treh Mariyah, ki pridejo k grobu Marij, da bi Gospoda mazili. Temu motivu, ki ga najdemo že v liturgiji velike noči, se pridružita se dva druga: trgovec z mazili s svojim šegavim hlapcem Rubinom, pri katerem nakupijo tri Marije mazil za Gospoda, in pa tek apostolov k grobu; pri tem se spet kaže šegava karakterizacija: Janez je mlad in teče pred Petrom, ki stoka in težko sponha za njim. Igra, ki so jo izvajali Reinhardtovi učenci včeraj v ceremonijski dvorani v Hofburg, vsebuje že motiv nevernega Tomazza. Tekst je vzet po nürnbergskem antifoniju iz 14. stoletja.

Uvedba je bila čudovita. Sred med stebri ceremonijske dvorane je postavil Clemens Stolzmeister preprosto stopnišče, na njem navaden gotski portal s kamenitim grobom. Od leve in desne se je postavil zbor (člani zboru državne operete), ki je pel korale iz 4. stoletja (po valikanskih zapisih). Vse priznanje gre igralkam in igralcem (Marije so nastopile v ženski redovniški, apostoli v franciškanski redovniški obleki!), ki so se skrbno

izogibali sleherni teatralnosti in so v resnici podali stilno liturgično izoblikovano igro. Pisana publike strokovnjakov in poklicnega igralskega osebja se ni mogla ustavljati sili in lepoti tega fragmenta.

Na dvorišču je nato izvajal oddelek dunajske policije na konjih konjeniško četvorko (Reiterquadrille) po motivih slovitega »velikega konjeniškega baleta« (Großes Roßballspiel) iz leta 1667. Skozi okna tako imenovanih Radetzkih apartmanov v Hofburgu, ki so okrašeni z zgodovinskimi bakrorezami te svojevrstne prizrite, je bil krasen pogled na dvorišče, kjer so konjeniki v slikovitih kostumih (po načrtih prof. Czettela) izvajali izredno težke in zamotane plesne figure. Zbor dunajskih fanfaristov (Wiener Trompetchor) je izvajal Schmelzerjevo »Intrado« (iz 17. stoletja) in Techelmannovo »Saraband« (iz suite na osvoboditev Dunaja pred Turki leta 1683).

V veliki redutni dvorani se je naposled razvila spored baročne glasbe, plesa in mimične umetnosti. Slišali smo ob cembalu arajo Kleandre iz opere cesarja Jožefa I. »Chylonide«; izredno težko in izumetnico arijo podala gosp. E. Szantho. Sledila sta dva menueta in gavota cesarja Leopolda I. ob flavti in cembalu s štirimi plesalkami (vodstvo Maru Kosjera). Ob spremljavi komornega orkestra dunajskih simfonikov se je nato izvajala »Gavotte en rondeau«, tiré d'un ballet du Roy« (1659). Ta umetniško nedosežni spored je izpopolnil ob splošni veselosti nastop Hanswursta (Fritz Schiller) v »Ottia patridi des durchgetriebenen Fuchsmundi« (J. A. Stanitzky, 1711). Pokazalo se je, kakšne virtuoznosti zahteva igra v stilu komedije dell'arte.

Te historično pomembne in dragocene prizrite, pripravljene izključno gostom od otvoritve mednarodne gledališčne razstave, so bile njena nadvse dragocena izpopolnitev. Kakor razstava sama ostanejo slehernemu obiskovalcu, ki ljubi gledališče, neizbrisno v spominu. Niko Kuret.

Maribor, 6. IX.: SK Železničar : Weitz 8:1, SK Rapid : Weitz 10:1.

Zagreb, 6. IX.: Hašk : Gradjanski 3:1, Gradjanski : Slijeme Wanderers 4:1.

Ljubljana, 6. IX.: Ljubljana : Slovan 5:1, Reka : Hermes 5:2.

Zagoneten roparski napad

Maribor, 6. sept.

Sinoči so nekateri pasanti okrog polnoči našli neko žensko na Ruški cesti tik tovarne Doktor in drug ležati v mlaki krvi. Obvestili so policijo, ki je posredovala, da so reševalci žensko odpeljali v bolnišnico. Danes so jo zaslili. 36-letna delavka pri Hutterju Marica Elega je pripravljala, da so napadli malo pred polnočjo na poti iz Studenčev v Maribor na Dr

Varstvo domaćih živali na Angleškem

Še v začetku devetnajstega stoletja je bilo kruto ravnanje z domaćimi živalmi na Angleškem vesakdanja prikazeno. Ljudje tostran Prekopa so govorili, da je Anglija »konjski pekel«, tako sirov so postopali s konji. Pogosto se je namerilo, da so bili konji, ki so vlekli kako elegantno kočijo, ob prihodu v London takoj izmučeni, da so jih morali med izpravjanjem in razbremenjevanjem podprtati, da se niso zgrudili na tla. Prav tako nečloveško so ravnali s psi. Le-te so trenirali za pasje borbe, za draženje bikov in za vožnjo težkih branevskih vozičkov. Mačke so žive drli, češ, da živim rajši gre koža s telesa kakor mrtvimi. Takega postopanja seveda ni bilo mogoče preprečiti, dokler je veljalo za postavno, dokler zakonodaja domaćih živali ni vzel v svoje varstvo. Na srečo pa so se v civilizirani Angliji zdaj našli ljudje, ki takih sirovosti niso mogli mirno gledati in so začeli na merodajnih mestih iskati pomoči. Dokler pa ni bilo pomoči od zgoraj, so si skušali pomagati sami z organiziranjem somišljenikov v društva, ki jim je bil namen domaći živali zasebno varovati pred krutimi ljudmi, po drugi strani pa delati propagando za javno zaščito. Začetki

varstvena zakonodaja

glede domaćih živali na Angleškem izvirajo iz leta 1809., ko je lord Erskin, angleški visoki kancilar, lordski zbornici predložil zakonski načrt za zaščito domaćih živali. Njegov krasni govor je vzbudil veliko pozornost in je izsel tudi v posebni brošuri. Na žalost pa se je njegov zakonski načrt izgubil in ohranili so se samo trije vzorci tiste brošure. Drugo leto je lord poskusil iznova, toda polenska zbornica je njegov zakonski predlog odklonila. Minulo je celih 11 let, da so v zbornici spet načelo to vprašanje. Zdaj je vzel domaća živali v varstvo slovenski lrec Richard Martin. Med svojim govorom v zbornici l. 1821. pa je bil deležen splošnega zasmeha, in ko je zahteval zaščito tudi za osle, je bil po poročilu lista »Timesa« v poslanski zbornici tak krohot, da listov reporter govornika ni mogel razumeti. Kljub temu pa je Martin v polenski zbornici s svojim predlogom prodrl, predlagel pa je pri lordih. Poskusil je srečo drugo leto in tokrat je uspel. Kakor hitro je bil njegov načrt ustanoven, se je mož lotil izvrševanja svojega zakona. Dasi je imel že 68 let, se je krepli poprijeti dela in je na lastne stroške nastavil nadzornika, da bi skrbel za izvrševanje zakona. Njegova desna roka je bil visoki cerkevni dostojanstvenik Arthur Rroom, rektor visoke šole St. Mary v Bromle-by-Bow, ki se je poslovil od samostanskega življenja, da se je mogel popolnoma posvetiti delu za domaća živali. Po mnogih težavah in denarnih stiskah, med katerimi je pozitivno rektor zaradi zadolžitve prisel celo v zapor, je mlađa organizacija vendorjev ostala pri življenu. L. 1835. pa sta s svojim pokroviteljstvom zagotovili društvo obstoju in napredku knežnja Viktorija in njena mati kraljica vladarica v Kanadi in od tega časa je lepo ravnanje z

domaćimi živalmi v angleški družbi veljalo za zahtevo »dobre oblike.«

Ko je knežnja Viktorija l. 1840. zasedla prestol, je društvo dobilo naziv »Kraljevsko društvo za zatiranje krutosti do domaćih živali« ali po angleško skrajšano R. S. P. C. A., ki ga ima še danes. Tedaj je bilo društvo nastanjeno v majhnih prostorih, za katere je plačevalo 5 šilingov tedenske najemnine. Danes pa ima lastno mogočno zgradbo v Jermyn Streetu. V časih knežnje Viktorije so bili v Londonu samo trije živalski nadzorniki, med tem ko jih je danes 230, ki bde nad živalmi po vsej Angliji in Walesu.

Sodelovanje javnosti

pri zatiranju krutosti še danes ni vsakomur znano, da je slehernemu človeku prosto pomagati RSPCA. Dorkoli vidi, da kak človek z domaćimi živalmi kruto postopa, more to brez nadaljnje javiti gornjemu društvu in krutež bo nemudoma prejel kazeno. Imena pritožitev ostanejo uradna tajnost. Samo l. 1935. je imelo društvo opraviti z 31.425 pritožbami, kar pomeni dozdaj rekordno številko. Večje število pritožb je bilo kajpada tudi neosnovanih, toda 19.362 ljudi je dobilo od Društva bodisi ustreni ali pa pismen ukor, a 1644 jih je bilo zaradi krutosti sodniško kaznovanih. Mnogim voznikom in lastnikom živali je to društvo trn v peti in ga imajo za nekakšno vohunsko in ovadniško naredbo, toda, če upoštevamo, da je v večmilionskem Londonu kaznovanih samo nekaj nad tisoč prekršiteljev zakona, nam mora biti jasno, da Društvo za varstvo živali postopa samo v osnovanih in doznanih primerih. Se večjo zaslugo pa ima RSPCA kot zaščitnica obolelih, poškodovanih in za delo nesposobnih živali.

Sodelovanje z veterinarskim udruženjem

RSPCA skrbi že leta in leta za živali, katerih lastniki ne morejo plačati živinozdravniku. Kajih 600 živinozdravnikov delo z roko v roki z Društvom, bodisi na klinikah ali pa živalskih okreviščih in na deželi. Društvo ne zahteva od siromašnih lastnikov živali nobenega prispevka in sprejema od njih samo prostovoljne darove. Samo lansko leto je bilo okoli 200.000 bolehnih in poškodovanih živali zdravljenih in oskrbovanih na stroške društva. Pohvalno delo usmiljenja izvršuje društvo tudi s tem, da z lastnimi sredstvi pokončuje živali, ki trpe za neozdravljivimi boleznjimi in smrtnimi poškodbami. Samo v enem letu je na ta način prikrajšano trpljenje četr milijonu nesrečnih živali.

Za pse druga pravica kot za mačke

V ogromnem velemestnem prometu je seveda na londonskih ulicah povozenih veliko število psov in mačk. Po tamkajšnjih cestno policijskih pred-

Iz berlinskega živalskega vrta so spustili bizone, ki so jih februarja meseca pripeljali iz Kanade.

Zeleni pekel

Tigrovec se je takoj obrnil napol na desno in v teku razprožil puško. V malo minutah smo bili tako blizu, da se je zdelo, da nas bo rjovenje oglušilo. Vedel sem, da se končno nahajamo v bližini gospodarja južnoamerikanskih gozdov, njegovega veličanstva jaguara.

Nenadno pa je tigrovec pritrdil bajonet na puško in se spustil na kolena.

»Lahko streljate,« mi je zavpil čez rame.

K nesreči moram nositi naočnike. Od natega teka so bila stekla vlažna in pokrita z roso.

»Žal mi je,« je odvrnil in prislonil puško k licu. »Ne morem več čakati, takoj bom planil.«

Potegnil sem pištole, zakaj prostor, na katerem sem stal, je bil preozenek, da bi lahko rabil puško. V upanju, da bom zver odkril še živo, sem prodiral globlje v grmovje. Skoraj jokal sem od besnosti, ker sem bil tako nebogljhen in snažil oroseno stekla. Zraven sem z vsem naporom gledal proti mestu, odkoder je zvenelo rešenje. Vedel sem, da je oddalen največ nekaj korakov, toda nisem mogel ničesar videti, razen zlato in zeleno oškropljene baldahina.

Zagrmel je strel, planil sem naprej in viden, kako so vsi grizli boke mrtve tigrinje. Krogle je tičala sredi čela.

»Gledal sem naravnost za tigrom,« sem rekel, »a ga nisem mogel odkriti. Kako je to neki mogoče?« Tigrovec se je smehtjal.

»Ker mu si je sonce na kožo, da je tu v grmovju komaj mogoče prepoznavati. Clovek ga odkrije šele po dolgi vaji.«

Spominjal sem se, kako sem pred leti lovil divje koze. Kamenita stena je bila docela gola, vendar pa v začetku nisem mogel s svoji mimočnim daljnogledom najti malih rjavih živali.

Kmalu je prišel do naju Uri, slekli smo si srajce ter jih oželi, zakaj iz njih je pot kar tekel.

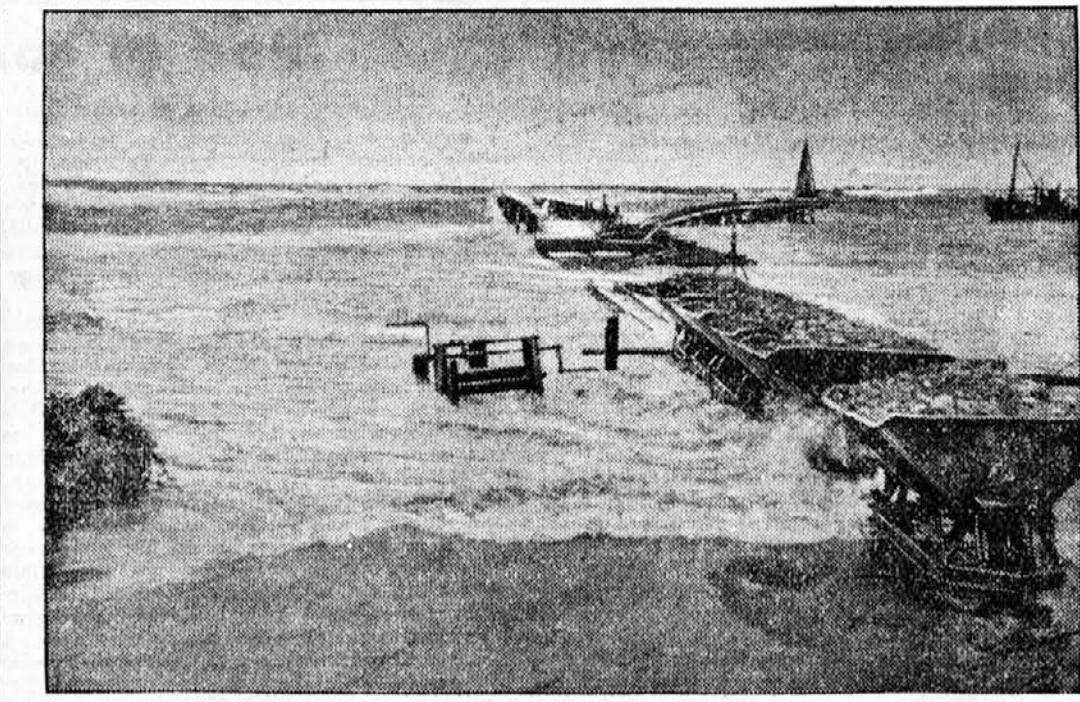
Tigra smo za noge potegnili na kol in koračali po stezi tri kilometre nazaj. Konj še zmeraj ni bilo videti. Zato se truni, toda zmagoslavnodopravili dalje na pot proti domu.

Sele čez dve uri nam je Tiburijo režaje se prijahal nasproti. Toda režanje mu je kmanu prešlo, zakaj prisilili smo ga, da je dal svojega konja Indijancu in je sam moral iti peš, človek pa, ki je stal družabno niže od njega, je jedil.

Tako smo se zgodaj popoldne po 30 kilometerskem pohodu vrnili nazaj v Pacifični, kjer je Braziljanec pozdravil veseli dogodek s svojo najstarejšo in največjo steklenico žganja.

16. poglavje.

Naš odhod v neznamo se je združil z odhodom nekega Indijanca na večna lovišča. Mož je izdihnil prav tisto jutro, ko se je začelo datiti. To je bil žalosten dogodek.

Silni viharji so porušili ribiške naprave v poljskem pristanišču Wielka-Wies.

pisih mora tisti, ktorih povoziti psi, v 24 urah po nešreči primer prijaviti oblasti. Ta predpis pa za mačke ne velja. Da pa se pravočasno prijavijo tudi mačje nezgode, plača RSPCA vsakemu prijavitelju primereno odškodnino. Svak mestni stražnik in javni paznik ve za naslov, ime in telefonsko številko najblžjega živalskega nadzornika in živinozdravniku ponosrečena živali dobi po prijavi nemudoma zdravniško pomoč.

Propaganda za varstvo živali

Društvo skrbi še na razne druge načine, da bi bili ljudje do živali obzirnejši in dobrohotnejši. Vsako leto prireja konjske in zlasti v primorskih krajev tudi oslovske razstave. Na razstavah malih živali dobivajo otroci, ki so zredili posebno lepe vzorce živali primerne nagrade. Vpisnina in članarina mladinskih odsekov Društva sta brezplačni. Društvo izdaja tudi svoj mesečnik, ki je namenjen zlasti mladini. Ta magazin je bogato ilustriran in pol zanimivih in poučnih člankov in stane sam po penija izvod. Društvo skrbi za propagandne filme, ki potujejo po vsej državi, prav tako tudi za predavanja, ki se vrše predvsem po šolah. Učenci potem pišejo o teh predavanjih šolske naloge. Samo v Londonu napišejo otroci do 200.000 razpravic o tem predmetu. Društvo je v zvezi s srodnimi društvami po vsem svetu in dopisuje s 155 izmed njih.

Posmrtno prokletstvo

Naši izseljeni na Francoskem dobro vedo, kako se izvaja neusmiljen zakon o brezposelnih tujcih. Mož, ki ni v stanju dokazati, da ima 5 fr. gotovine, mora kot potepuh v ječo. Po prestani kazni ga poslujejo v domovino ali zopet zaprejo, če se ne zna skrivati. Pri ruskih, nemških in dr. brezdomovincih dejansko pomeni slična obsodba doživljenski zapor. Zadnjič se je izkazalo, da velja odlok izgonu celo po smrti obsojen. V pariški okolici je podlegel posledicam večmesečnega zapora ruski begunc N. Stroganov, čigar ime je večkrat omenjal dnevni tisk v zvezi z njegovo pravdo za milijonsko premoženje med vojno izumrle istoimenske grofovsko rodbino. Stroganov je zmanjal napadal sedanje dediče in umrl sam v bolnišnici brez sredstev. Usmiljeni rojaki so mu plačali pogreb in poklicali pravoslavnega duhovnika. A občina, kjer je umrl Stroganov, mu je odrekla prostor na pokopališču, ker ni imel nobenega dovoljenja ostati na francoskem ozemlju, temveč je bil po prestani kazni obsojen na izgon. Pogreb so preložili za več dni. Po intervenciji v Parizu je prepustila občina proti povišanemu plačilu grob za 6 let, a samo pod pogojem, da bo dobil Stroganov v tem času dovoljenje ostati na Francoskem. Če se ne bo to zgodilo, bo zahtevala občina izpraznit groba.

Poroka v votlini

Angleški listi pišejo o nekem mladem ekscentričnem paru v državi Oregon, ki je vzbudil s svojo poroko v votlini, ki je bila nekoč bivališče prvih ljudi, ki so bili na svetu, veliko pozornost. Poročni par, duhovnik in povabljeni gostje so se morali odpeljati navzdol v neko votlino v Grayback pogorju. Tla te votline so bila pokrita s ko-

stimi pračloveka, ki so bile najdene. Da bi bil pa ves milij poroke še pristnejši, sta bila ženin in nevesta pokrita samo s kožami. Na vsak način pa je bil monokel, ki ga je imel ženin in našminkane neveste pokrita samo s kožami. Na vsak način pa je bil monokel, ki ga je imel ženin in našminkane neveste pokrita samo s kožami. Na vsak način pa je bil monokel, ki ga je imel ženin in našminkane neveste pokrita samo s kožami.

Sanatorij za obupance

Londonski Zavod za mede, psihologijo je ta mesec otvoril popolnoma novo zdravilišče. Namejeno je onim, vedno številnejšim osebam, ki so izgubile smisel za življenski boj, dasi prav za prav niso bolni. Zavod sprejema po polnou obupane podjetnike, žalostne vdove, razočarane in celo nesrečne zaljubljence. Sanatorij ima zunanjost udobnega hotela s preprogrami in zastori, lepim pohištvo in cvetličami na mizah in oknih. Vodstvo je odstranilo vse, kar bi spominjalo na bolnišnico. Stanovalci kosijo, gredo spat, vstajajo itd. kakor želijo. Tudi zdravnikim nimajo nobenih dolčenih ur, temveč podajajo navodila v vlogi hišnih prijateljev, ki obiskujejo bolnike. Vodstvo smatra, da bo na ta način najlaže zdravilo srne bolče in povrnilo nesrečenem veselje do življenga. Cene niso visoke in razpolaga zavod kot državna ustanova tudi z brezplačnimi sobami, katere plačajo velepodjetja ali londonski mestni okraji.

**SALDA-KONTE
STRACE - JOURNAL
SOLSKIE ZVEZKE - MAPPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.**

**NUDI PO IZREDNO UGOĐNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL. NADSTROPJE**

Na pogrebni spredvodi smo zadeli nekje v gozdu, in sicer na takem mestu, da se mu nismo mogli večogniti. Mračni vpliv, ki je izhajal iz čudnega pogrebnega obreda, je obetał nesrečo in je naše ljudi pretresel tako, da so jih napol prosvetljene duše kar drhle.

Prvo znamenje nečesa nenavadnega je bil neprijeten, hreščec glas, ki se je zdelo, da prihaja iz zelenih strehe nad nami. V pošastnih valovih je zdaj naraščal, zdaj upadal. Dvigal se je iz molka s strahotno, brezstrastno enoličnostjo, njegov napev je bil sestavljen iz dveh žalostnih tonov. To petje se je celo iz daljave slišalo brezupno. Zdalo se je, da se je grešniki vrnili na zemljo nazaj s sporočilom, da je bodoče življenje samo težka muka.

Mali zvonec, ponosno znamenje našega najstarejšega kljušeta, je nenadno umolknil. Toda, ko je ta strah vzbujajoči glas prišel bliže, je začelo iz zvonca doneti divje žvenkanje. Takoj na to pa je sledilo divje udarjanje naših zabojev ob drevje. Očitno so konju odpovedali živci.

Se tisto sekundo se je v vseh mezhih vzbudilo sočustvovanje, da so naštrili ušesa. Prestrašen drget je prelepel dolgo v sto tovornih živinčet, njen začetek se je na zaviti stezi izgubil izpred naših oči. Repi so se jih tresli, vihrali so z grivami. Strah je živalim širil nozdri. Bilo je jasno, da bo vsak najmanjši povod zapodil vso karavano v divji dir po džungli.

Se tisto sekundo se je v vseh mezhih vzbudilo sočustvovanje, da so naštrili ušesa. Prestrašen drget je prelepel dolgo v sto tovornih živinčet, njen začetek se je na zaviti stezi izgubil izpred naših oči. Repi so se jih tresli, vihrali so z grivami. Strah je živalim širil nozdri. Bilo je jasno, da bo vsak najmanjši povod zapodil vso karavano v divji dir po džungli.

Da so mezhii vlekli svoje vrvi in uzde, ni bilo zaradi mračnega miru v njunem vedenju, marveč zaradi njenih glasov. Ljudje so se pa prav zaradi tega z vso naglico začeli križati. Robati, neizumetljeno, nedopovedljivo